

آینده علمی کشور در اختیار پژوهشگران

مصاحبه: حامد رفیعی

اشاره:

علی اکبر رضایی در شهریور 1344 در یزد به دنیا آمد. دوران کودکی و تحصیلات خود را تا مقطع دبیرستان در تهران گذراند. سپس در سال 1361 وارد حوزه علمیه شد و دروس مقدماتی و سطوح متوسط را در تهران و یزد فراگرفت. آنگاه در سال 1369 وارد حوزه علمیه قم شد و سطح عالی را در آنجا پیمود. همچنین چندی از درس خارج فقه و اصول آیات عظام تبریزی و وحید خراسانی بهره برد. وی از سال 1372 تاکنون به امر پژوهش در حوزه رجال و تاریخ اسلام اشتغال داشته و تعدادی مقاله و کتاب به چاپ رسانده است. او هم اکنون مسئول گروه علمی سومین دوره جشنواره علامه حلی (ره) استان تهران است.

به نظر شما برگزاری جشنواره های علمی به ویژه در حوزه های علمی چه ضرورتی دارد؟
امروزه یکی از روشها و ابزارهای شناسایی نخبگان، برگزاری جشنوارههای تخصصی در سطح کشوری، استانی و یا درون سازمانی است در این گونه برنامه ها که اغلب دارای افت و خیزهای مادی و معنوی هستند نخبگان هر رشته، استعداد و توانمندی های خود را در معرض معرفی و بهره مندی مسولان و متولیان امر قرار می دهند تا از رهگذر آن ضمن برخورداری از مزایای خاص، حضور خود در صحنه های علمی، فنی و سیاسی کشور را به نمایش گذارده و از فرصتهای بالندگی بهره مند گردند.

صرفنظر از فواید دیگر این جشنواره ها همچون ایجاد روحیه خودباوری و شور و نشاط در جوانان، باید به این نکته توجه داشت که جشنواره های ملی کشور نوعی نشان پژوهشی و نمایه تراز علمی در مقایسه با سایر کشورها تلقی می گردند. از این رو همواره تلاش جدی صورت می گیرد تا اهداف مورد نظر از جهت کمی و کیفی و نتایج حاصله به صورت حداکثری تامین گردد. بر این اساس حوزه علمیه قم نیز نخستین جشنواره علامه حلی (ره) را به منظور شناسایی و معرفی نخبگان و نویسندگان جوان حوزوی در سال 87 برگزار کرد که حاصلی گرانبه داشت. ثمره این جشنواره چنان بود که مسئولین پژوهش بعضی از استانها بهویژه استان تهران را به حرکت واداشت و سبب گردید تا آنان نسبت به برگزاری استانی این همایش شورانگیز اهتمام ورزند. از این رو در سال 1389 اولین جشنواره علامه حلی (ره) استان تهران با هماهنگی جشنواره مرکزی رقم خورد که برکات فراوانی در پی داشت و شور و نشاط قابل وصفی را در مدارس علمیه استان تهران به ویژه در میان طلاب جوان ایجاد کرد که نتیجه آن ارسال بیش از هزار و پانصد اثر به دبیرخانه جشنواره بود. جشنواره امسال نیز که بحمد الله سومین دوره خود را با موفقیت پشت سر می گذارد کوله باری از تجربه و موفقیت را کسب کرده است که می تواند چراغ راه آینده و پیشرفت های آتی باشد.

تاکنون چه تعداد اثر از سوی طلاب به جشنواره ارسال گردیده و چند اثر برگزیده شده اند؟
طی سه دوره گذشته جمعاً بیش از 3200 اثر به دبیرخانه جشنواره ارسال شد که پس از ارزیابی نهایی، افزون بر 90 اثر بهعنوان برگزیده، انتخاب و جوایز ارزشمندی به آنان اهدا گردید. ذکر این نکته ضروری است که دوره سوم را باید از جهاتی نسبت به دو دوره گذشته ممتاز دانست چرا که در این دوره نشان داده شد که فرهنگ ارتقای کیفیت و ارزشمندی آن در حوزه ها نهادینه شده و گسترش یافته است و به همین دلیل عده زیادی حاضر نشدند آثار خویش را که به زعم خودشان ضعیف مینمودند به جشنواره ارسال کنند. از سوی دیگر نحوه مدیریت برنامه ثبت نام و دریافت آثار از سطح بالاتری برخوردار بود. همچنین دقت بیشتری در ارزیابی آثار اعمال گردید به گونهای که می توان آن برگزیده را حقیقتاً شایسته این رتبه دانست.

توصیه شما نسبت به حضور بیشتر طلاب در جشنواره چیست؟

جشنواره علامه حلی (ره) برای رسیدن به اهداف آرمانی خود نیازمند ملزوماتی است که به برخی از آنها اشاره می شود: الف: جشنواره علامه حلی (ره) زمانی می تواند همسنگ شأن و منزلت حوزه تلقی گردد که به صورت رسمی از وزارت علوم مجوز گرفته و ملی باشد. در چنین حالتی خواهد توانست به خواسته های منطقی و واقعی طلاب پژوهشگر به درستی و در حد شایسته پاسخ گوید و همچون جشنواره های دیگر که ملی هستند از امتیازات ویژه برخوردار گردد. البته ملی شدن جشنواره نیازمند عواملی چون ارتقای سطح کیفی آثار و حضور چشمگیرتر طلاب در جشنواره است. به عبارت دیگر هم آمار شرکتکنندگان و هم کیفیت آثار ایشان باید با استانداردهای مصوب جشنواره های ملی منطبق باشد تا سطح جشنواره به حد مطلوب و شایسته خود و اخذ عنوان ملی نائل شود. به همین دلیل تولید های محترم، مدیران، اساتید و سایر مسئولان باید بیش از گذشته بر این امر همت کنند که جشنواره، عنوان ملی را کسب کند. این موضوع به طور قطع برای حوزه های علمی افتخاری بس ارزشمند خواهد بود و نشان علمی آن را ارتقا خواهد بخشید. ب: طلاب محترم باید بیش از گذشته مقام پژوهش و نویسندگی را ارج نهند و برای کسب مهارت های لازم با جدیت تمام بکوشند چرا که شواهد عینی نشان می دهند آینده علمی کشور در اختیار پژوهشگران خواهد بود. نکته دیگر این که فعالیت پژوهشی نه تنها مانع تلاش علمی و درسی طلاب نخواهد بود که بسیار تقویت کننده و برانگیزنده است و به طلبه نشاط و امید می بخشد. به عبارت دیگر طلبه پژوهشگر بیش از سایر طلاب دارای قدرت فهم، احاطه علمی و درک منطقی است و همین امر حاصل کوشش علمی او را بارورتر و عمیق تر خواهد کرد.

- در پایان به عنوان کسی که سال ها به امر پژوهش اشتغال داشته اید چنانچه توصیه خاصی به طلاب دارید بیان کنید؟
- 1- نویسندگی یک رسالت الهی برای طلاب محسوب میگردد. این موضوع به روشنی از منابع قرآنی و روایی قابل استنباط و استفاده است. علاوه بر این امروزه نویسندگی یکی از ابزارهای مورد نیاز و همگانی ارتباط با دیگران است که تأثیر آن بر مخاطب، منحصر در زمان و مکان خاصی نیست. ضمن این که نویسندگی را میتوان یک فن و هنر خواند و نویسنده را هنرمند نامید.
  - 2- امروزه به دلیل تکثر رشته های علمی، پژوهیدن نیز امری تخصصی شده است بنابراین لازم است طلبه از ابتدا در رشته ای که علاقه قطعی دارد به پژوهش بپردازد و از ورود به موضوعات پراکنده پرهیز کند.
  - 3- بنای اولیه تحقیق، کسب تخصص نسبی و معلومات اولیه لازم در رشته و موضوع پژوهش است. البته منظور من این نیست که طلبه باید حتما به درجه اجتهاد برسد تا بتواند به عرصه پژوهش ورود کند بلکه مراد آگاهیهای مربوط به رشته پژوهشی است که باید در حد قابل قبولی در اختیار پژوهشگر باشد.
  - 4- پژوهش امری روشمند است و بدون توجه به شیوه های تحقیق چنین کاری به سرانجام نخواهد رسید بنابراین همه طلاب علاقمند به پژوهش باید ابتدا از روشهای تحقیق آگاهی یابند و سپس طرح اولیه تحقیق خود را زیر نظر اساتید فن سامان دهند